

دفترچه سؤالات مرحله اول
کد دفترچه: ۱

سی و پنجمین المپیاد ادبی

سال برگزاری	تعداد سؤالات	زمان پاسخ‌گویی
۱۴۰۰	۱۰۰	۱۲۰ دقیقه

توضیحات مهم

۱. کد دفترچه‌ی سؤالات شما ۱ است. این کد را در محلّ مربوط روی پاسخ‌نامه با مداد پر کنید. در غیر این صورت پاسخ‌نامه‌ی شما تصحیح نخواهد شد.
- ۲- بلافاصله پس از آغاز آزمون، تعداد سؤالات داخل دفترچه و وجود همه‌ی برگه‌های دفترچه‌ی سؤالات را بررسی نمایید. در صورت وجود هر گونه نقصی در دفترچه، در اسرع وقت مسئول جلسه را مطلع کنید.
- ۳- یک برگ پاسخ‌نامه در اختیار شما قرار گرفته که مشخصات شما بر روی آن نوشته شده است. در صورت نادرست بودن آن، در اسرع وقت مسئول جلسه را مطلع کنید. ضمناً مشخصات خواسته شده در بالای پاسخ‌نامه را با مداد مشکی بنویسید.
- ۴- برگه‌ی پاسخ‌نامه را دست‌نگاه تصحیح می‌کند، پس آن را تا نکنید و تمیز نگه دارید و به علاوه، پاسخ هر پرسش را با مداد مشکی نرم در محلّ مربوط علامت بزنید. لطفاً خانه‌ی مورد نظر را کاملاً سیاه کنید.
- ۵- پاسخ درست به هر سؤال ۳ نمره مثبت و پاسخ نادرست به هر سؤال ۱ نمره منفی دارد.
- ۶- آزمون مرحله‌ی دوم برای دانش‌آموزان پایه‌ی دهم، صرفاً جنبه‌ی آزمایشی و آمادگی دارد و شرکت‌کنندگان در دوره‌ی تابستانی از بین دانش‌آموزان پایه‌ی یازدهم انتخاب می‌شوند.
- ۷- دفترچه باید همراه پاسخ‌نامه تحویل داده شود.

۵- بیت «صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی / ز روی لطف بگویی که جا ننگه دارد» با همه گزیننه‌ها به جز . . . ارتباط مفهومی دارد.

(۱) باز مرغ دل من در گره زلف کژت	همچو کبکی است که در چنگ عقاب افتاده است
(۲) کام دل شوریده ز لعل تو برآرم	گر چنین سر زلف تو در دست من افتد
(۳) به تماشاگاه زلفش دل حافظ روزی	شد که باز آید و جاوید گرفتار بماند
(۴) از زلف تو کوته نکنک دست چو خواجه	زیرا که مقام دل حیران من آنجاست

۶- عبارت مشهور «شرف المکان بالملکین» با کدام بیت تقابل مفهومی دارد؟

(۱) معانی هرگز اندر حرف ناید	که بحر قلزم اندر ظرف ناید
(۲) چون هلال از پیکر خم، سر به گردون سوده‌ام	خاتم است اینجا دلیل عزت و شأن نگین
(۳) خود سراپرده قدرش ز مکان بیرون بود	آن که ما در طلبش جمله مکان گردیدیم
(۴) قدر هر ظرفی به قدر آن بود کاندرو وی است	دل خراب عشق را معمور می‌دانیم ما

۷- کدام ابیات با بیت زیر قرابت دارند؟

«بید مجنون در تمام عمر سر بالا نکرد	حاصل بی‌حاصلی نبود به جز شرمندگی»		
(الف) از ما گله بی‌ثمری کس نشنیده است	هر چند که چون بید سراپای زبانیم		
(ب) خشک گردید و نشد طفلی از او شیرین کام	خجالت از نخل دل بی‌ثمر خود داریم		
(ج) هم طالع بیدیم در این باغ که باشد	سر پیش فکندن ثمر پیشرس ما		
(د) عمر دراز، قسمت بی‌حاصلی شود	صد سال سرو در چمن از بی‌بری بجاست		
(۱) الف و ب	(۲) ب و ج	(۳) ج و د	(۴) الف و د

۸- معنی چند واژه درست است؟

(زهاب: چشمه)، (ژیان: بزرگ)، (قلا: کمین)، (کلاف: دوک)، (نزه: خالص)، (رفعت: بلند)، (ضرب: کوفتن)، (عارضه: بیماری)،
(هنر: شایستگی)، (قرب: هم‌جواری)، (ادبار: سیه‌روزی)

(۱) چهار	(۲) پنج	(۳) شش	(۴) هفت

محاسبات و نکته‌های مهم

۹- در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟

- ۱) یکدیگر را دست گیر باشیم و معاونت و مضاهرت واجب دانیم.
- ۲) خاک را از بعد خواری در چمن اعزاز بینی.
- ۳) اهمال و تقصیر را در مذهب حمیت، رخصت نبینیم.
- ۴) اگر سهوی ببینند، زبان طاعنان گشاده گردد و دشمنان مجال وقعیت یابند.

۱۰- آرایه‌های «استعاره، تشبیه، ایهام تناسب، تضاد» در کدام بیت وجود دارد؟

۱) دیگر ای باد، حدیث گل و سنبل نکنی	که بر آن سنبل زلف و گل رخسار آیی
۲) پیش نماز بگذرد سرو روان و گویدم	قبله اهل دل منم، سهو نماز می کنی
۳) آب آتش می رود زان لعل آتش فام او	می برد آرام از دل، زلف بی آرام او
۴) جان به تلخی می دهد «خواجو» چو فرهاد	جان شیرینش فدای جان شیرین

۱۱- در جملات کدام ابیات «هم شیوه بلاغی و هم شیوه عادی» مشاهده می شود؟

الف) در ره عشق وطن از سر جان خاسته ایم	تا در این ره چه کند همت مردانه ما
ب) ما به فلک بوده ایم، یار ملک بوده ایم	باز همان جا رویم، جمله که آن، شهر ماست
ج) ناز تو و نیاز تو شد، همه دلپذیر من	تا ز تو دلپذیر شد، هستی ناگزیر من
د) زره لخت لخت و قبل چاک چاک	سر و روی مردان پر از گرد و خاک
ه) چه از تیر و چه از تیغ، شما روی نتابید	که در جوشن عشقید، که از کرب و بلا بید
- ۱) الف، ب، هـ ۲) ب، ج، هـ ۳) ب، د، هـ ۴) ج، د، الف

۱۲- در کدام مصراع، فعل اسنادی و غیر اسنادی «هر دو» یافت می شود؟

۱) کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست	۲) دریاب که مبتلای عشقم
۳) دل بر دلدار رفت جان بر جانانه شد	۴) منم پور ایران و نام آورم

۱۳- در کدام مصراع، در جمله هسته (پایه) نقش مسند دیده می شود؟

۱) دُرد تلخی در قدح دارم که کوثر داغ اوست	۲) تا شدم بی عشق می لرزم به جان خویشتن
۳) هر که این آینه دارد در بغل اسکندرست	۴) پی به عیب خود نبردم تا بصیرت داشتم

محاسبات و نکته های مهم

۱۴- مفهوم عبارت «از آسمان تاج بارد، اما بر سر آن کس که سر فرو آرد» با همهٔ گزینه‌ها به جز ارتباط معنایی دارد.

(۱) گر سبک‌سازی چو شبنم از علایق خویش را	می‌توان در پیشگاه خاطر گل، باریافت
(۲) در بلندی با فرودستان تواضع پیشه کن	تا چو ماه نو، تو را گردون کند از زر رکاب
(۳) در نظرها شود انگشت‌نما چون مه نو	از تواضع قد هر کس که دو تا می‌باشد
(۴) راحت روی زمین زیر نگین ناز توست	گر چو نقش پا توانی ساخت با افتادگی

۱۵- عبارت «گوهر محبت بود که در صدف امانت معرفت تعبیه کرده بودند، و بر ملک و ملکوت عرضه داشته، هیچ کس استحقاق

خزانگی و خزانهداری آن گوهر نیافته، خزانگی آن را دل آدم لایق بود» با کدام گزینه ارتباط معنایی بیشتری دارد؟

(۱) امانتی که به نه چرخ در نمی‌گنجد	به مستحق بسپارم چه خوش بود به خدا
(۲) قدر دَرّ اشک را مژگان چه می‌داند که چیست	رشتهٔ جان را از امانت‌دار این گوهر کنیم
(۳) با زبردستی سپهر آهنین پی بر نداشت	از امانت بار سنگینی که من برداشتم
(۴) دلم خزانهٔ اسرار بود و دست قضا	درش ببست و کلیدش به دلستانی داد

۱۶- مفهوم آیهٔ «تُعَزُّ مَنْ تَشَاءُ وَ تَذَلُّ مَنْ تَشَاءُ» از کدام بیت دریافت می‌شود؟

(۱) عزّت شاه و گدا زیر زمین یکسان است	می‌کند خاک برای همه کس جا خالی
(۲) در شکم ماهی‌ای، حُجْرَةُ یونس کنی	یوسف صدیق را از بُن چه برکشی
(۳) بکاهی شب به شب چون ماه و در چاه مُحَاق افتی	اگر با تاج خورشیدی و گر بر تخت افلاکی
(۴) چو خانهٔ دل اهل قلوب، مقبول است	ره قبول در او هر که یافت شد مُقبل

۱۷- کدام بیت با بیت زیر تقابل مفهومی دارد؟

«رزق هر چند بی‌گمان برسد	شرط عقل است جُستن از درها»
(۱) گفت روبه جستن رزق حلاق / فرض باشد از برای امثال	(۲) چو فرموده است رزقت ز آسمان است / زمین شوریدن ای فلاح، تا کی؟
(۳) باز میکائیل رزق تن دهد / سعی تو رزق دل روشن دهد	(۴) خدای ار به حکمت ببندد دری / گشاید به فضل و کرم دیگری

محاسبات و نکته‌های مهم

۱۸- کدام بیت در بردارنده مفهوم بیت زیر است؟

نباید جز به خود محتاج بودن»

«چه در کار و چه در کار آزمودن

که در اهل کرم نیست به دربان محتاج
خود را چو استخوان به هما بسته‌ایم ما
طفل تا شیر خورد، هست به مادر محتاج
که هست از نفس خویش روشنایی ما

(۱) سر خود گیر ز درگاه بهشت ای رضوان
(۲) محتاج را ز سایه دولت گریز نیست
(۳) نیست با مهد زمین مردم کامل را کار
(۴) به نور عاریه محتاج نیستم چون ماه

۱۹- مفهوم کدام بیت، متفاوت با سایر ابیات است؟

با دست اشارتم کرد که عزم سوی ما کن
که بی دلیل ز خود رفتنم میسر نیست
کی ره خوابیده دلگیر از سفر سازد مرا
ای پیر دیر، همتی امداد کن مرا

(۱) در خواب، دوش پیری در کوی عشق دیدم
(۲) مرا به ساغری ای خضر نیک‌پی دریاب
(۳) جذبۀ دریا بود صائب، دلیل سیل من
(۴) شاید به گرد قافله بی‌خوردان رسم

۲۰- کدام بیت با حذف همزه و بدون حذف همزه درست است؟

(۱) به نام خداوند جان آفرین / حکیم سخن در زبان آفرین
(۲) در آن نفس که بمیرم در آرزوی تو باشم / بدان امید دهم جان که خاک کوی تو باشم
(۳) دل چه خورده است عجب دوش که من مخمورم / یا نمکدان که دیده است که من در شورم
(۴) برو به کار خود ای واعظ این چه فریادست / مرا فتاد دل از ره تو را چه افتادست

۲۱- کدام گزینه‌ها را می‌توان به دو شکل رکن‌بندی کرد؟

الف) من چون ز می‌شکفته نباشم در این چمن / کز گریه عذرخواهی من تاک می‌کند
ب) کی شود این روان من ساکن / این چنین ساکن روان که منم
پ) شرر در سنگ می‌رقصد می‌اندر تاک می‌جوشد / تحبیر رشته‌ساز است و خموشی هم صدا دارد
ت) بر دل خاقانی اگر داغ جفا نهی چه شد؟ / او ز سگان کیست خود تا بردت به داوری؟
ث) صد کان پر از گوهر و صد گنج پر از زر / سد مخزن پیروزه و صد معدن پاکند

(۴) پ و ت

(۳) الف و ث

(۲) پ و ب

(۱) ب و ت

محاسبات و نکته‌های مهم

۲۲- چند مورد از نویسندگان آثار زیر نادرست معرفی شده است؟

جامع‌التواریخ (رشیدالدین فضل‌الله میبدی) / تاریخ جهانگشا (عطاملک جوینی) / تحفه‌الاحرار (نظامی) / صد پند (خواجه عبدالله) /
تاریخ گزیده (حمدالله مستوفی) / نفحات‌الانس (جامی)

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۳- در مورد نثر دوره تیموری چند مورد از موارد ذیل درست است؟

تاریخ‌نویسی در این دوره با نثر پیچیده ظفرنامه شامی رواج یافت.
ظفرنامه قدیمی‌ترین تاریخ نوشته شده درباره تیمور است،
تاریخ‌نویسی از اوایل دوره مغول به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد.
نثر ساده این دوره را می‌توان فصیح و بلیغ دانست.
در دوره تیموری حاشیه‌نویسی‌های متعددی به نثر ساده بر تاریخ‌های قدیم انجام گرفت.
این سادگی نثر در دوره تیموری همه جا یکسان و یکدست بود.

(۱) دو مورد (۲) سه مورد (۳) چهار مورد (۴) پنج مورد

۲۴- کدام گزینه به ویژگی‌های اصلی خلاق‌المعانی ثانی اشاره دارد؟

(۱) ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن او را برجسته ساخته است.
(۲) او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.
(۳) از شعرای تأثیرگذار قرن دهم در ایران است که شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
(۴) سبک شعرش حدّ واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.

۲۵- کدام ابیات به ترتیب دارای ویژگی‌های سبک هندی، بیداری، خراسانی و عراقی هستند؟

الف) ز باغ ای باغبان ما را همی بوی بهار آید / کلید باغ ما را ده که فردامان به کار آید
ب) در آن نفس که بمیرم در آرزوی تو باشم / بدان امید دهم جان که خاک کوی تو باشم
پ) سیاه در دو جهان باد روی موی سفید / که همچو صبح، گرانسنگ ساخت خواب مرا
ت) جنگ ننگ است در شریعت من / جز پی پاس دین و حفظ وطن

(۱) ت الف ب پ (۲) الف پ ت ب (۳) پ ت الف ب (۴) ب ت الف پ

محاسبات و نکته‌های مهم

۲۶- در کدام گزینه مجاز به علاقه شباهت و مجاز به علاقه غیر شباهت آمده است؟

- ۱) بر سر آنم که گر زدست بر آید / دست به کاری زخم که غصه سر آید
- ۲) وز خوردن آدمی زمین سیر نشد / زان رو که نداشت در جیلت کرمی
- ۳) صبر طلب می کنند از دل شیدا / همچو براتی که بر خراب نویسند
- ۴) همه مستی خلق از ساغر و پیمانه می خیزد / مرا دیوانگی زان نرگس مستانه می خیزد

۲۷- وزن کدام گزینه همسان دوری نیست؟

- ۱) سر منزل فراغت نتوان ز دست دادن / ای ساروان فروکش کاین ره کران ندارد
- ۲) تو خود از کدام شهری که ز دوستان نپرسی / مگر اندر آن ولایت که تویی وفا نباشد
- ۳) به اندک فرصتی از سفله رو گردان شود دولت / که باشد نعل بر آتش به دست دیو خاتم را
- ۴) همه هست آرزویم که ببینم از تو رویی / چه زیان تو را که من هم برسم به آرزویی

۲۸- در کدام گزینه فقط یک تشبیه آمده است؟

- ۱) هزار دوزخ و دریا برون توان آورد / آتش دل سوزان و آب چشم ترم
- ۲) عنان گسسته تر از سیل در بیابانیم / به هر طرف که قضا می کشد شتابانیم
- ۳) ایمان و کفر همه رخسار و زلف توست / در بند کفر مانده و ایمانم آرزوست
- ۴) گو شمع میارید در این جمع که امشب / در مجلس ما ماه رخ دوست تمام است

۲۹- کدام بیت در وزن مفعول مفاعیلن مفاعیلن سروده شده است؟

- ۱) ویرانه آب و گل چون مسکن بوم آمد / این عرصه کجا شاید پرواز همایی را
- ۲) در شهر که دیده است چنین شهره بتی را / در بر که کشیده است سهیل و قمری را
- ۳) صد شعله آتش است در دیده / از نکته دل که آتشین باشد
- ۴) ای گشته چنان و آن چنان تر / هر جان که بدیده او چنین را

محاسبات و نکته های مهم

۳۰- وزن همه ابیات همسان است به جز گزینه

- (۱) چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست / سخن شناس نه‌ای جان من خطا این جاست
- (۲) آن سیه‌چرده که شیرینی عالم با اوست / چشم میگون لب خندان دل خرم با اوست
- (۳) به جمشید بر گوهر افشاندند / مر آن روز را روز نو خواندند
- (۴) تا سر زلف تو در دست نسیم افتادست / دل سودازده از غصه دو نیم افتادست

۳۱- قافیه کدام بیت نادرست است؟

- (۱) شب و روز او غرق ماتم شده / به دریای غم‌های خود گم شده
- (۲) چو ببند صفا را به دل‌های ما / ببخش خداوند فردای ما
- (۳) او برده به هر سوی از این خانه سری را / نقشی زده از صورت خود هر سحری را
- (۴) عزیزی که هر کز درش سر بتافت / به هر در که شد هیچ عزت نیافت

۳۲- به جز گزینه قافیه همه ابیات نادرست است.

- (۱) زبان از وصف تو بیرون نرفته / سخن غیر از نگاه تو نگفته
- (۲) خرما نتوان خورد از این کشت / آهو نتوان دید در این دشت
- (۳) از این خانه چون باد صرصر برفت / سخن‌های تلخ از دل و جان بگفت
- (۴) شهریار اندر پی او اسب تاخت / تا که او را در بیابانی بیافت

۳۳- در کدام بیت استعاره مصرحه بیشتری می‌یابید؟

- (۱) به زیر تخته نرد آبنوسی / نهان شد کعبتین سندروسی
- (۲) سحرگه آن سهی سروان سرمست / بدان مشگین چمن خواهند پیوست
- (۳) پگه‌تر زان بتان عشرت‌انگیز / میان دربست شاپور سحرخیز
- (۴) دریدند از هم آن نقش‌گزين را / که رنگ از روی بردی نقش چین را

۳۴- در کدام گزینه تشبیه تفضیل می‌یابید؟

- (۱) در آن مینوی میناگون چمیدند / فلک را رشته در مینا کشیدند
- (۲) نسینی خوشتر از باد بهشتی / زمین را در به دریا گل به کشتی
- (۳) شقایق سنگ را بتخانه کرده / صبا جعد چمن را شانه کرده
- (۴) بت شیرین نبید تلخ در دست / از آن تلخی و شیرینی جهان مست

محاسبات و نکته‌های مهم

۳۵- عین الصحیح فی الترجمة:

«کانت مريمُ تذهبُ لإغلاق حَنَفِيَّةِ الماءِ التي كانت مفتوحةً قليلاً.»

- (۱) مريم برای بستن شیر آبی که کمی باز بود، می‌رود.
(۲) مريم برای بستن شیر آبی که کمی باز بود، می‌رفت.
(۳) شیر آب کمی باز است و مريم برای بستن آن می‌رود.
(۴) شیر را مريم کمی می‌بندد و می‌رود.

۳۶- عین العدد غیر ترتیبی:

- (۱) فی صَقْنَا تسعة تلاميذ.
(۲) طالعُثُ الفصل الثالث من الكتاب الأول.
(۳) خرجتُ في الساعة الخامسة صباحاً.
(۴) قرأتُ هذا الموضوع الصف الرابع.

۳۷- عین الجملة الفعلية:

- (۱) من علامات المؤمن الصبر عند المصيبة.
(۲) العلم في الصغر كالنقش في الحجر.
(۳) العالم بلا عمل كالشجر بلا ثمر.
(۴) في الصباح ذهبنا إلى المصنع.

۳۸- عین ما ليست فيه «نون الوقاية»:

- (۱) كان أخي يُساعدني في الدرس.
(۲) أدخلني برحمتك في عبادك الصالحين.
(۳) اللهم أرشدني إلى طريق الحق.
(۴) يا أختي لا تحزني أنا أساعدك.

۳۹- عین الصحیح عن باب الأفعال:

- (۱) إنتَصَرَ (افتعال)
(۲) يَسْتَمِعُ (استفعال)
(۳) يَنْتَقِلُ (انفعال)
(۴) يُعَلِّمُ (تفعّل)

۴۰- عین الخطأ عن أسماء الإشارة:

- (۱) هاتان الأختان رجعتا من المدرسة.
(۲) لهذه الكتب تمارين متنوعة.
(۳) هذه المعلمات واقفات جنب المدرسة.
(۴) تلك المخازن مملوءة بالماء.

۴۱- عین ما ليس فيه اسم التفضيل:

- (۱) خير الأمور أوسطها.
(۲) شر الناس ذالوجهين.
(۳) دماوند أعلى جبل في إيران.
(۴) إذا ملك الأراذل هلك الأفاضل.

محاسبات و نکته‌های مهم

۴۲- عَيْن الصَّحِيحِ عن كَلِمَاتٍ:

«مَغْرِبٍ - عَقَّارٍ - مُحْتَرَمٍ - مَفَاهِيمٍ»

- (۱) اسم مکان - مبالغه - اسم مفعول - اسم مفعول
(۲) اسم مکان - اسم تفضیل - اسم مفعول - اسم مفعول
(۳) اسم زمان - اسم تفضیل - اسم مکان - اسم مفعول
(۴) اسم مکان - مبالغه - اسم فاعل - اسم فاعل

۴۳- عَيْن ما كَلَّمَهَا مِنَ المَعَارِفِ:

- (۱) ألوان - مريم - إحسان
(۲) الحديقة - إيران - محمد
(۳) ألم - البسة - تلاميذ
(۴) معلمون - الله - بعيد

۴۴- عَيْن ما لَيْسَ فِيهِ مِنَ الأفعالِ الناقصة:

- (۱) إِتِّمَّ مسؤولون حتى عَن البقاع.
(۲) لَ يَسْتِ لَدِي فِكْرَةٌ لِحَلِّ المشاكلِ.
(۳) كُنْ عالى الهمة فى الحياة.
(۴) أصبح المسلمون متحدين أمام الظلم.

۴۵- معنای واژه مشخص شده در کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) کسی را که اندیشه ناخوش بود / بدان ناخوشی رای او گش بود (خوش)
(۲) همی خویشتن را چلیپا کند / به پیش خردمند رسوا کند (صلیب)
(۳) همی راند در پیش با طوس گیو / پس اندر پرستنده‌ای چند نیو (جوان و دلیر)
(۴) به مشکوی زرین من بایدت / سر ماهرویان کنم شایدت (قصر)

۴۶- معنی نوشته شده برای کدام بیت صحيح نيست؟

- (۱) جهاندار نامش سیاوخش کرد / بر او چرخ گردنده را بخش کرد (کیکاووس نام او را سیاوش گذاشت و طالعش را گرفت).
(۲) چنان از شگفتی بدو در بماند / بسی آفرین بزرگان بخواند (از شدت تعجب در او خیره شد و بزرگان دربار را تحسین کرد).
(۳) چنان شد که گفتی طراز نخ است / و گر پیش آتش نهاده یخ است (آن گونه شد که انگار مثل نخ شد یا مثل یخ برابر آتش آب شد).
(۴) چو پردخته شد، هیربد را بخواند / سخن‌های باسته چندی براند (وقتی خالی شد، هیربد را احضار کرد و سخنان سنجیده‌ای گفت).

محاسبات و نکته‌های مهم

۴۷- با توجه به ابیات کدام گزینه غلط است؟

- (الف) همی گفت صد ره ز یزدان سپاس / نیایش کنم روز و شب بر سه پاس
(ب) که کس را به سان تو فرزند نیست / همان شاه را نیز پیوند نیست
(ج) سیاوش بدانست کآن مهر چیست / چنان دوستی نزره ایزدی است
(د) به نزدیک خواهر خرامید زود / که آن جایگه کار ناساز بود
(ه) بر او خواهران آفرین خواندند / به کرسی زرینش بشاندند
(و) بر خواهران بد زمانی دراز / خرامان بیامد سوی تخت باز
(ز) شبستان همه شد پر از گفت و گوی / که اینت سر و تاج فرهنگ جوی
(ح) تو گویی به مردم نماند همی / روانش خرد برفشاند همی

(۱) گوینده دو بیت نخستین «سودابه» است.

(۲) سیاوش از دست سودابه به خواهر پناه می‌برد.

(۳) بنا بر بیت «و» سیاوش بعد از نشستن با خواهر یا خواهران به تخت نزد سودابه می‌خرامد.

(۴) اهل شبستان تحت تأثیر روان خردمند سیاوش قرار گرفته بودند.

۴۸- با توجه به ابیات کدام گزینه غلط است؟

- کشیدند بدخت زن را ز راه / به خواری ببرند نزدیک شاه
وز آن پس به خواری و زخم و به بند / به پردخت از او شهریار بلند
چو خستو نیاید میانش به ار / ببرید و این دانه آیین و فر
چنین گفت جادو که من بی گناه / چه گویم بدین نامور پیشگاه؟
(۱) ابتدا زن را تطمیع و سپس تهدید کردند.
به خوشی برسید و کردش امید / بسی روز را نیز دادش نوید
نبد هیچ خستو بدان داستان / نبد شاه پرمایه هم‌داستان
ببرند زن را ز درگاه شاه / ز شمشیر گفتند و از دار و چاه
بگفتند با شاه کاین زن چه گفت / جهان آفرین داند اندر نهفت
(۲) زن در جریان بازجویی شکنجه می‌شود.
(۳) بازجویان دربار شاه هم یقین نمی‌کنند که زن گناهکار است.
(۴) زن را بعد از چاه، به دار آویختند.

محاسبات و نکته‌های مهم

۴۹- معنی یا مفهوم مقابل کدام گزینه غلط است؟

- ۱) نبرد دو تن جنگ مردان بود / پر از خشم اگر چهره خندان بود (جنگ تن به تن کار مردان است چه با خنده باشد چه با خشم باشد).
- ۲) بکوشم که ننگی نگردم به کار . به نزدیک آن نامور شهریار (تلاش می‌کنم نزد شاه بزرگ در جنگ شرمنده نشوم).
- ۳) یکی مرد را شاه از ایران بخواند / که از ننگ ما را به خوی درنشانند (سیاوش بر تن همه ما عرق شرم نشانند).
- ۴) چنین تا به درگاه افراسیاب / نرفت اندر این جوی جز تیره آب (این گونه تا درگاه افراسیاب فقط افکار منفی در سر می‌گشت).

۵۰- مفهوم کنایی کدام گزینه صحیح نیست؟

- ۱) ندیده است کس جفت با پیل شیر / نه آتش دمان از بر و آب زیر (دو شاه در اقلیمی ننگجند).
- ۲) به گوهر شود باز، چون شد بزرگ / نترسد ز آهنگ پیل سترگ (گرگ زاده عاقبت گرگ شود).
- ۳) همی از شتابش به آمد درنگ / که پیروز باشد خداوند سنگ (کلوخ انداز را پاداش سنگ است).
- ۴) بر این کوه ما نیز نخچیر هست / به جام زبرد می و شیر هست (ما نیز هم بد نیستیم).

۵۱- بر اساس دو بیت زیر از زبان سیاوش، کدام گزینه غلط است؟

- قباد آمد و رفت و گیتی سپرد / ورا نیز هم رفته باید شمرد
- به خیره همی جنگ فرمایدم / بترسم که سوگند بگرایدم
- ۱) کیکاووس را باید مرده فرض کرد.
 - ۲) «به خیره» در اینجا یعنی «بیهوده».
 - ۳) بیت نخست چهار جمله است.
 - ۴) افراسیاب بالاخره ضربه خود را به سیاوش می‌زند.

۵۲- در کدام بیت جنبه قهرمانی و پهلوانی دیده نمی‌شود؟

- ۱) اگر طوس، جنگی تر از رستم است / چنان دان که رستم ز گیتی کم است
- ۲) سیاوش بر آن کوه آتش بتاخت / نشد تنگ‌دل، جنگ آتش بساخت
- ۳) همان رستم از گنج آراسته / نخواهد شدن سیر و از خواسته
- ۴) چنان خوارش [دموی] از پشت زین برگرفت / که گردان بماندند زود در شگفت

۵۳- مفهوم کدام گزینه تقدیر گرایی نیست؟

- ۱) چو سالار گفتار پیران شنید / چنان چون همه بودن‌ها بدید
- ۲) مگر آسمانی جز این است راز / چه باید سخن‌ها کشیدن دراز
- ۳) نپذیرفت از آن دو خردمند پند / دگرگونه بد راز چرخ بلند
- ۴) چه گفت آن خردمند بسیار هوش / که با اختر بد به مردی مکوش

محاسبات و نکته‌های مهم

۵۴- کدام گزینه استعاره ندارد؟

- (۱) سر ماهرویان گسسته کمند / خراشیده روی و بمانده نژد
(۲) به آواز بر جان افراسیاب / بنفرید با نرگس و گل پر آب
(۳) به گرسیوز بدنهان شاه گفت / که این را به کوی آورید از نهفت
(۴) نخواهم ز بیخ سیاوش درخت / نه شاخ و نه برگ و نه تاج و نه تخت

۵۵- عبارت زیر را بیانگر کدام ویژگی محمود غزنوی می توان دانست؟

یکی از ملوک خراسان، محمود سبکتکین را به خواب چنان دید که جمله وجود او ریخته بود و خاک شده، مگر چشمان او که در چشمخانه همچنان می گردید و نظر می کرد.

- (۱) طمع ورزی (۲) چشم انتظاری (۳) جاودانگی (۴) نظرباز

۵۶- کدام گزینه با عبارت زیر تناسب معنایی کمتری دارد؟

«الشاة نظیفه و الفیل جیفه»

- (۱) تا مرد سخن نگفته باشد / عیب و هنرش نهفته باشد
(۲) ای که شخص منت حقیر نمود / تا درشتی هنر نپنداری
(۳) اسب تازی اگر ضعیف بود / همچنان از طویله ای خر به
(۴) نه هر چه به قامت مهتر به قیمت بهتر
۵۷- مفهوم «تا» در بیت «پا بر سر سبزه تا به خواری ننهی / کان سبزه ز خاک لاله رویی رسته است» به کدام مورد نزدیک تر است؟

- (۱) زبیرم در گوش کن «تا» نشنوم / یا درم بگشای تا بیرون روم
(۲) ای زبردست زیر دست آزار / گرم تا کی بماند این بازار؟
(۳) بمیر تا برهی ای حسود کاین رنجی است / که از مشقت آن جز به مرگ نتوان رست
(۴) گر مرا زار به کشتن دهد آن یار عزیز / تا نگویی که در آن دم غم جانم باشد

۵۸- کدام گزینه درباره بیت زیر نادرست است؟

- ای که شخص منت حقیر نمود / تا درشتی هنر نپنداری
(۱) واژه «شخص» معنایی متفاوت با کاربرد آن در فارسی معاصر دارد.
(۲) تعداد اجزای جمله در دو مصراع برابر است.
(۳) نقش ضمیر «ت» در مصراع نخست مضاف الیه است.
(۴) «درشتی» در معنای «تنومند بودن» به کار رفته است.

محاسبات و نکته های مهم

۵۹- معنای بیت در کدام گزینه درست ذکر شده است؟

- ۱) مکن تکیه بر ملک دنیا و پشت / که بسیار کس چون تو پرورد و کشت: بر پادشاهی این دنیا تکیه و اعتماد مکن. زیرا این دنیا افراد زیادی مانند تو را پروراند سپس آن‌ها را کشت.
- ۲) ناسزایی را چو بینی بخت یار / عاقلان تسلیم کردند اختیار: ای انسان خوشبخت، وقتی ناسزایی شنیدی، طبق نظر عاقلان رفتار کن که تسلیم شدن را انتخاب کردند.
- ۳) به دریا در منافع بی‌شمار است / و گر خواهی سلامت بر کنار است: دریا فواید و سود بی‌شمار دارد و اگر طالب سلامت باشی در اختیار تو می‌گذارد.
- ۴) مکن فراخ روی در عمل اگر خواهی / که وقت رفع تو باشد مجال دشمن تنگ: اگر می‌خواهی هنگامی که بلندی رسیدی، دست دشمن به تو نرسد، در هیچ کاری زیاده‌روی مکن.

۶۰- نقش دستوری ضمیر مشخص شده در کدام گزینه درست است؟

- ۱) وان پیرلاشه را سپردند زیر خاک / خاکش چنان بخورد کزو استخوان نماند: مضاف‌الیه
- ۲) ز مصرش بوی پیراهن شنیدی / چرا در چاه کنعانش ندیدی: متمم
- ۳) هر سو دود آن کش ز بر خویش براند / وان را که بخواند به در کس نداوند: مفعول
- ۴) از صحبت یاران دمشقم ملالتی پدید آمده بود: مضاف‌الیه

۶۱- در کدام گزینه آرایه «اسلوب معادله» دیده می‌شود؟

- ۱) هر آنکه تخم بدی کشت و چشم نیکی داشت / دماغ بیهده پخت و خیال باطل بست
- ۲) با فرومایه روزگار مبر / کز نی بوریا شکر نخوری
- ۳) پرتو نیکان نگیرد هر که بنیادش بد است / تربیت نا اهل را چون گردکان بر گنبد است
- ۴) حوران بهشتی را دوزخ بود اعراف / از دوزخیان پرس که اعراف بهشت است.

۶۲- حرف اضافه «به» در مصراع دوم بیت زیر چه معنایی دارد؟

همان به که لشکر به جان پروری / که سلطان به لشکر کند سروری

- ۱) بر (۲) به‌واسطه (۳) در (۴) در برابر

محاسبات و نکته‌های مهم

۶۳- توضیح کدام گزینه درست است؟

- ۱) اگر صد سال گبر آتش فروزد / چو یک دم اندر او افتد بسوزد: آتش صدساله ممکن است با یک باد خاموش شود.
- ۲) یا به تشویش و غصه راضی شو / یا جگر بند پیش زاغ بنه: سخاوتمندی موجب آسایش است.
- ۳) اگر خویشان را ملامت کنی / ملامت نباید شنیدن ز کس: نباید به سرزنش دیگران اعتنا کرد.
- ۴) باطل است آنچه مدعی گوید / خفته را خفته کی کند بیدار؟: این ادعا اشتباه است که خفته نمی تواند خفته را بیدار کند.

۶۴- در کدام گزینه مجاز دیده نمی شود؟

- ۱) از سر خون او در گذشت.
- ۲) هر روز نظر بیش کرد تا ولی عهد خویش کرد.
- ۳) خدای راست مسلم بزرگواری و لطف / که جرم بیند و نان بر قرار می دارد.
- ۴) چون فرومانی به سختی تن به عجز اندر مده / دشمنان را پوست بر کن دوستان را پوستین

۶۵- کدام بیت یا عبارت درست معنی شده است؟

- ۱) از بند گرانم خلاص کردند و ملک موروثم خاص: مرا از زندان سخت بیرون آوردند و دارایی موروثی ام را مصادره کردند.
- ۲) خواستم تا به طریقی کفاف یاران مستخلص کنم: خواستم تا به شکلی کمکی به یاران صمیمی ام برسانم.
- ۳) پیش که برآورم ز دستت فریاد / هم پیش تو از دست تو گر خواهم داد: اگر چه ممکن است تو را از دست بدهم، تنها می توانم شکایتم را به تو بکنم.
- ۴) پارسایان روی در مخلوق / پشت بر قبله می کنند نماز: انسان های پارسا و درستکار به مردم کمک می رسانند و پشتگرمی ایشان به عبادت خداوند است.

۶۶- با توجه به ابیات زیر کدام گزینه صحیح است؟

گفت آتش من هماهنگم آتشم / اندر آ تا تو ببینی تابشم

طبع من دیگر نگشت و عنصرم / تیغ حقم هم به دستوری برم

- ۱) بیت اول شش جمله دارد.
- ۲) در بیت دوم حذف به قرینه معنوی دیده می شود.
- ۳) بیت دوم چهار جمله دارد.
- ۴) دیگر نقش قیدی دارد.

محاسبات و نکته های مهم

۶۷- در بیت زیر از داستان باز ترجیح نهادن شیر، جهد را ، «دامها» کنایه از چیست؟

دام‌هاشان، مرغ گردونی گرفت / نقش‌هاشان، جمله افزونی گرفت

- (۱) همت و تلاش انبیا (۲) همت و تلاش مؤمنان (۳) مکر و حیله منافقان (۴) مکر و حیله دشمنان خدا

۶۸- کدام بیت از نظر معنا و مفهوم با بقیه ابیات متفاوت است؟

(۱) گردش چرخه رسن را علت است / چرخه گردان را ندیدن زلت است

(۲) با قضا پنجه‌زدن نبود جهاد / زانکه این را هم قضا بر ما نهاد

(۳) باد آتش می‌شود از امر حق / هر دو سرمست آمدند از خمر حق

(۴) باد ما و بود ما از داد توست / هستی ما جمله از ایجاد توست

۶۹- در کدام بیت کنایه دیده نمی‌شود؟

(۱) این قدم حق را بود کور را کشد / غیر حق خود کی کمان او کشد؟

(۲) پیر دامن را ز گفت‌وگو فشاند / نیم گفته در دهان ما بماند

(۳) مشورت ادراک و هشیاری دهد / عقل‌ها مر عقل را یاری دهد

(۴) رفته‌ام در بیشه شیر و پلنگ / روی من ز ایشان نگردانید رنگ

۷۰- معنای واژه مشخص شده در کدام گزینه صحیح است؟

(۱) لابه و زاری همی کردند و او / از ریاضت گشته در خلوت دو تو: گوشه‌گیر شدن

(۲) حق همی داند که هر میر و اسیر / با رجا و خوف باشند و حذیر: بازدارنده

(۳) عدل توزیم و عبادت آوریم / باز هر شب سوی گردون برپریم: توزیدن: گزاردن

(۴) این نشان خسف و قذف و صاعقه / شد بیان عز نفس ناطقه: نگرگ

۷۱- در کدام گزینه جناس تام به کار رفته است؟

(۱) چون که آید او، حکیم حاذق است / صادقش دان، کو امین و صادق است

(۲) پنبه آن گوش سر، گوش سر است / تا نگرود این کر، آن باطن کر است

(۳) قصه رنجور و رنجوری بخواند / بعد از آن در پیش رنجورش نشاند

(۴) خود غریبی در جهان چون شمس نیست / شمس جان باقی است؛ او را امس نیست

محاسبات و نکته‌های مهم

۷۲- در کدام گزینه آرایه متناقض نما دیده می شود؟

- ۱) جهد کن تا صد گمان گردد نود / شب برو و تو بخسبی، شب رود
- ۲) من چگونه هوش دارم پیش و پس / چون نباشد نور یارم پیش و پس؟
- ۳) آیینهات دانی چرا غماز نیست؟ / ز آنکه زنگار از رخس ممتاز نیست
- ۴) مرگ بی مرگی بود ما را حلال / برگ بی برگی بود ما را نوال

۷۳- در کدام یک از ابیات زیر بر کنار نهادن حواس ظاهر تأکید نشده است؟

- ۱) تا به گفت و گوی بیداری دری / تو ز گفت خواب بویی کی بری؟
- ۲) جمله در خشکی چو ماهی می طپند / آب را بگشا ز جو بردار بند
- ۳) بی حس و بی گوش و بی فکر شوید / تا خطاب ارجعی را بشنوید
- ۴) پنبه اندر گوش حس دون کنید / بند حس از چشم خود بیرون کنید

۷۴- کدام بیت با بقیه ابیات قرابت معنایی ندارد؟

- ۱) قوتم بخشید و دل را نور داد / نور دل، مر دست و پا را زور داد
- ۲) تا به گوش ابر آن گویا چه خواند؟ / کو چو مشک از دیده خود اشک راند
- ۳) پیش چشمت داشتی شیشه کبود / ز آن سبب عالم کبودت می نمود
- ۴) از بر حق می رسد تفصیل ها / باز هم از حق رسد تبدیل ها

۷۵- توضیح مقابل کدام بیت صحیح تر است؟

- ۱) یارم از زفتی سه چندان بد که من / هم به لطف و هم به خوبی هم به تن: رفیق من از سرسختی، لطافت، خوبی و مرغوبیت سه برابر من بود.
- ۲) گفت احمد مر ورا که راستی / راست گفتمی گرچه کارافزاستی: پیامبر (ص) به او گفت: واقعاً تو راست گفتمی و همیشه مایه گشایش کارها هستی.
- ۳) عاشق تصویر و و هم خویشتن / کی بود از عاشقان ذوالمنن؟ آن کس که عاشق تصویر و وهم خویشتن است، کی می تواند عاشق حق تعالی باشد؟
- ۴) غنج و نازت می نگنجد در جهان / باش تا که من شوم از تو جهان: تویی که ناز و کرشمهات در جهان نمی گنجد، صبر کن تا به تو برسم؛ خواهی دید زیبایی تو از من است.

محاسبات و نکته های مهم

۷۶- نقش دستوری ضمیر مشخص شده در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) گه از دیدن عیش شیرینِ خلق / فرو می‌شدی آبِ تخلص به حلق
- ۲) نه تنها مَنّتِ گفتم ای شهریار / که برگشته بختی و بد روزگار
- ۳) ور ایدون که دشخوارت آمد سخن / دگر هر چه دشخوارت آید مکن
- ۴) وبال است دادن به رنجور قند / که داروی تلخش بود سودمند

۷۷- مضمون کدام بیت با دیگر بیت‌ها متفاوت است؟

- ۱) ملک را بود بر عدو دست چیر / چو لشکر دل آسوده باشند و سیر
- ۲) عدو را به جای خسک در بریز / که احسان کند کند دندان تیز
- ۳) چو دستی نشاید گزیدن، ببوس / که با غالبان چاره زرق است و لوس
- ۴) گر اندیشه باشد ز خصمت گزند / به تعویذ احسان زبانش ببند

۷۸- در کدام بیت «تلمیح» به آیه قرآن وجود دارد؟

- ۱) زمین از تب لرزه آمد ستوه / فرو کوفت بر دامنش میخ کوه
- ۲) نهد لعل و فیروزه در صلب سنگ / گل لعل در شاخ پیروزه‌رنگ
- ۳) در این ورطه کشتی فروشد هزار / که پیدا نشد تخته‌ای بر کنار
- ۴) و گر سالکی محرم راز گشت / ببندند بر وی در بازگشت

۷۹- کدام گزینه با توجه به مضمون و محتوای آن، از باب دوم بوستان نیست؟

- ۱) مسلم کسی را بود روزه داشت / که درمنده‌ای را دهد نان چاشت
- ۲) بر آن مرد کند است دندان یوز / که مالد زبان بر پنیرش دو روز
- ۳) درخت ز قوم ار به جان پروری / مپندار هرگز کز او بر خوری
- ۴) به قنطار زر بخش کردن ز گنج / نباشد چو قیراطی از دسترنج

۸۰- نقش دستوری کلمات مشخص شده به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟

نبینی که چون کارد بر سر بود / قلم را زبانش روان تر بود

- ۱) نهاد- متمم- مضاف‌الیه
- ۲) نهاد- متمم- مفعول
- ۳) متمم- مسند- مضاف‌الیه
- ۴) متمم- متمم- مفعول

۸۱- معنی لغات مشخص شده به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

که سیّاح جَلّاب نام نکوست / که شعنت بر او تا قیامت بماند / سیه‌دل بر آهخت شمشیر تیز / بِرک سدّ رویین لشکرگه است

- ۱) کِشنده- زشتی- گرم کردن- دیده‌بان
- ۲) نوشیدنی- پستی- برکشیدن شمشیر- پیش‌قراول
- ۳) کِشنده- زشتی- برکشیدن- دیده‌بان
- ۴) شربت- نشان- کشیدن- اسب یدک

محاسبات و نکته‌های مهم

۸۲- کدام گزینه در مورد آرایه این ابیات (به ترتیب) درست است؟

- یکی را حکایت کنند از ملوک / که بیماری رشته کردش چو دوک
دهان بی‌زبان پند می‌گفت و راز / که ای خواجه با بینوایی بسار
غم خویش در زندگی خور که خویش / به مرده نپردازد از حرص خویش
- (۱) تناسب- تضاد- تکرار
(۲) ایهام- پارادوکس- حسن تعلیل
(۳) ایهام تناسب- پارادوکس- جناس تام
(۴) مراعات‌النظیر- جناس ناقص- جناس تام

۸۳- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

- به سرهنگ دیوان نگه کرد تیز / که نطعش بینداز و ریگش بریز
(۱) به سرعت نگاهی به بزرگ بد کرداران کرد و دستور داد که سفره و ریگ پهن کردند تا خون زمین را نیالاید.
(۲) با خشم به سرکرده نظامیان گفت که سفره و ریگ پهن کند تا حین اعدام خویش بر زمین نریزد.
(۳) با عجله به فرمانده نگاه کرد و از او خواست تا سفره چرمی پهن کند و در آن مقداری غذا آماده کند.
(۴) نگاه تندی به دیوان‌سالار کرد و دستور داد تا سفره‌ای پهن کند و بر آن سنگ بپراکند تا زمین خونین نشود.

۸۴- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه وجود ندارد؟

- بداندیش را جاه و فرصت مده / عدو در چه و دیو در شیشه به
(۱) بدرّ چو گل جامه از دست خار / که خون در دل افتاده خندد چو نار
(۲) چو گرگ خبیث آمدت در کمند / بکش ورنه دل بر کن از گوسفند
(۳) مگو شاید این مار کشتن به چوب / چو سر زیر سنگ تو دارد، بکوب
(۴) چو اندر سری بینی آزار خلق / به شمشیر تیزش بیازار حلق

۸۵- با توجه به لحن، سبک و محتوا، کدام گزینه از بوستان سعدی نیست؟

- (۱) چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر / چه باشی چو روبه به وامانده سیر؟
(۲) بدان را نوازش کن ای نیک‌مرد / که سگ پاس دارد، چو نان تو خورد
(۳) خرد رهنمای و خرد دلگشای / خرد دست گیرد به هر دو سرای
(۴) مکن بد که بد بینی از یار نیک / نیاید ز تخم بدی بار نیک

محاسبات و نکته‌های مهم

۸۶- با توجه به این بخش از شعر مسافر، کدام گزینه درست است؟

«خوشا به حال گیاهان که عاشق نوردند / و دست منبسط نور روی شانۀ آنهاست / نه! وصل ممکن نیست / همیشه فاصله‌ای هست...»

(۱) تصویرسازی ابتدایی فقط حاصل کاربردهای کنایه است. (۲) «همیشه فاصله‌ای هست» به معنی رد امکان وصل نیست.

(۳) «فاصله» و «وصل» به «نور» و «عشق» برمی‌گردند. (۴) عشق گیاهان به نور مصداق نبود فاصله است.

۸۷- در «مثل همیشه آخر حرفم / و حرف آخرم را / با بغض می‌خورم»، آخر حرف و حرف آخر... است.

(۱) تضاد (۲) قلب (۳) تناسب (۴) پارادوکس

۸۸- با توجه به «ای شما! / ای تمام عاشقان هر کجا! / از شما سؤال می‌کنم: / نام یک نفر غریبه را / در شمار نام‌هایتان اضافه

می‌کنید؟» کدام گزینه درست‌تر است؟

(۱) عاشقان غریبه هستند. (۲) شاعر عاشق شده است.

(۳) عاشقان گم‌نامند. (۴) عشق محدود به سرزمین نیست.

۸۹- با توجه به این بخش از شعر دفتر آینه‌های ناگهان، ساختار معنایی تردید و احتمال بر اساس کدام عناصر زیبایی سخن شکل

نگرفته است؟

«از هر طرف که باد بیاید / در عصر قاطعیت تردید / عصر جدید / عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست.»

(۱) ارسال‌المثل (۲) ایهام (۳) مبالغه (۴) پارادوکس

۹۰- کدام گزینه دربارهٔ منظومۀ «مسافر» درست‌تر است؟

(۱) مسافر به مقصدی می‌رسد و پایان سفر او نیز مقصدی عینی است.

(۲) مسافر تنها شاعر و در سفری عینی نیست؛ بلکه در گسترۀ تاریخ بشر در سفر است.

(۳) در قسمت‌های پایانی منظومه، مسافر، سفرش را همراه با میزبانانش ادامه می‌دهد.

(۴) مسافر در پی حذف فاصله است. در پایان هم فاصله را از بین می‌برد.

با توجه به حکایت زیر به سؤالات پاسخ دهید:

«وقتی رئیس بخارا قصد حجم کرد و مردی سخت منعم بود و در آن قافله کسی از او منعم‌تر نبود و فزون از صد شتر در زیر بار او بود و او در عماری نشسته بود و خرامان و نازان همی شد، در بادیه با ساز و آلت تمام و قومی از درویش و توانگر با وی همراه بودند، چون نزدیک عرفات رسیدند، درویشی همی آمد پای‌برهنه و تشنه و گرسنه و پای‌ها آبله کرده، رئیس بخارا را دید بدان‌سان ساز و تن‌آسانی روی به وی کرد و گفت: وقت

محاسبات و نکته‌های مهم

مکافات جزای من و تو هر دو یکی خواهد بود؟ تو در آن ناز و نعمت همی‌روی و من در این شدت. رئیس بخارا گفت: حاشا که جزای من و تو هر دو یکی باشد و اگر من بدانستمی کی جزای من و تو هر دو یکی خواهد بود، هر گز قدم در بادیه ننهادمی. درویش گفت: چرا؟ گفت: از بهر آنک من به فرمان خدای تعالی آمدم و تو برخلاف فرمان حق تعالی می‌کنی و مرا بخوانده‌اند و من میهمانم و تو طفیلی و حشمت میهمان خوانده با طفیلی کی راست باشد و حق تعالی توانگران را خواند و درویشان را گفت: «و لا تلقوا بایدیکم الی التهلکه»، تو بی‌فرمان خدای به بیچارگی و گرسنگی در بادیه آمدی و خود را در تهلهکه افکندی و فرمان حق تعالی را کار نیستی و با فرمان برداران چرا برابری کنی؟ هر که استطاعت دارد و حجم کند، فرمان حق تعالی به جای آورده باشد و داد نعمت او داده.»

۹۱- حکایت بر کدام گزینه تأکید کمتری دارد؟

- (۱) در حج، انسان غیر مستطیع طفیلی و آدم مستطیع، مهمان است. (۲) درویشان نباید برای حجم واجب خود را به خطر بیندازند.
(۳) مهم فرمانبرداری است؛ نه شوق کعبه. (۴) حج اغنیا قبول است و حج فقرا باطل.

۹۲- مفهوم آیه «و لا تلقوا بایدیکم الی التهلکه» در کدام مثل دیده نمی‌شود؟

- (۱) خودم کردم که لعنت بر خودم باد. (۲) بدی راه به خانه صاحبش می‌برد.
(۳) از کوزه همان برون تراود که در اوست. (۴) خود کرده را تدبیر نیست.

۹۳- دلیل رئیس بخارا بر این که درویش فرمان حق را در حج فرو گزارده، چه بود؟

- (۱) مجادله درویش با وی که رئیس بخارا و نماینده خداست. (۲) حج‌گزاری بدون استطاعت ملی و با پای پیاده
(۳) طفیلی بودن درویش و تکدی از رئیس بخارا (۴) به‌جا نیاموردن عبادات دیگر از قبیل نماز و روزه

۹۴- با توجه به عبارت: «بینوایان را سفر فرمودن نه از دانش باشد و بی‌ساز سفر کردن، از تهلهکه و نادانی باشد و چون ساز بود، سفر نکنی، خوشی و لذت دنیا تمام نباشد.» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) بدون ساز و آواز، خوشی سفر ناقص است. (۲) نباید به بینوایان توصیه کرد سفر کنند.
(۳) تا سفر نکنی، لذت دنیا را نمی‌بری. (۴) همیشه باید اسباب و وسایل سفر را همراه داشته باشی.

۹۵- با توجه به عبارت زیر، کدام گزینه نادرست است؟

«اگر به مال، درویش گردی، جهد کن تا به خرد توانگر باشی، که توانگری خرد بهتر از توانگری مال و به خرد مال توان حاصل کرد و به مال خرد نتوان حاصل کرد و جاهل از مال زود درویش گردد و خرد را دزد نتواند بردن و آب و آتش هلاک نتواند کردن؛ پس اگر خرد داری، با خرد هنور آموز که خرد بی‌هنر، چون تنی بود بی‌جامه و شخصی بی‌صورت.»

- (۱) خرد خریدنی و دزدیدنی و نابود شدنی نیست. (۲) مال با خرد به دست می‌آید.
(۳) بی‌بهره‌گیری از خرد، هنرمند مثل فرد عریان است. (۴) نادان زود ثروتش را از دست می‌دهد.

محاسبات و نکته‌های مهم

۹۶- با توجه به عبارت «مردم بی هنر مادام بی سود باشند؛ چون مغیلان که تن دارد و سایه ندارد» بی هنر به چه ماند؟

- (۱) درختان بی ثمر (۲) غولان بیابان (۳) خارهای صحرا (۴) مغان آتش پرست

۹۷- به اعتقاد نویسنده قابوس نامه چرا «حکیمان سخن را به نبیذ ماننده کرده اند که هم از او خمار خیزد و هم بدو درمان خمار بودد»؟

(۱) زیرا سخن درد آفرین و درمان بخش است.

(۲) چون سخن خوب مانند جوی آب روان، مستی آور و فرح بخش است.

(۳) برای آنکه افراد خمار آلود با سخن از خواب و خماری بیدار نمی شوند.

(۴) چون سخنان ملال آور باعث خواب آلودگی می شوند.

۹۸- مفهوم کدام گزینه نادرست است؟

(۱) زهر به گمان خوردن از دانایی نباشد. (گمان باطل)

(۲) گندم‌نمای جوفروش. (دورویی)

(۳) اگر کسی با تو بستهد، به خاموشی آن ستهنده را بنشان. (سکوت در برابر پرخاشگر)

(۴) غم و شادی با آن کسی گوی که او را تیمار غم و شادی تو بود. (مشورت با مردمان اهل)

۹۹- کدام گزینه درباره داستان‌های سه باب ۴، ۵ و ۶ قابوس نامه نادرست است؟

(۱) محمد زکریای رازی، مطبوخ افتیمون را به دلیل خندیدن مرد دیوانه به وی، خورده بود.

(۲) در داستان فتح که فرزندخوانده مأمون بود، نان‌ها را به دلیل ایمان فتح در دجله فرستاده بودند.

(۳) علیت گریه افلاطون این بود که جاهلان وی را ستوده بودند.

(۴) در داستان رسول روم و کسرا، بوذر جمهر خود را داناترین افراد نمی دانست.

۱۰۰- با توجه به عبارت زیر، بر کدام صفات تأکید نشده است؟

«به دانش خویش غره مشو که اگر چه دانا باشی که مر تو را شغلی پیش آید، هر چند تو را کفایت گزاردن آن باشد، مستبد رأی خویش مباش؛ هر که مستبد به رای خویش بود، همیشه پشیمان بود و از مشاورت کردن عار مدار؛ با پیران عاقل و با دوستان مشفق مشاورت کن.»

(۱) مغرور شدن به دانش خود (۲) داشتن شغل مناسب

(۳) استبداد رأی (۴) مشاورت با پیران و دوستان

محاسبات و نکته‌های مهم

